

Небојша Маринковић

Универзитет у Београду

Филолошки факултет

ДЕКЛИНАЦИЈЕ И МОРФОЛОШКЕ ПАРАДИГМЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Сажетак: Рад се бави одређивањем броја именичких деκлинација у српском језику и њихове сврсисходности са становишта методике наставе српског језика као страног. Кроз критички преглед различитих подела парадигми у граматицама намењеним и изворним и страним говорницима, рад покушава да утврди правила, параметре за избор одређеног броја именичких деκлинација и њихову хијерархију у оквиру описа граматице српског језика. Посебно се указује на важност овог избора са становишта глотодидактике српског језика.

Кључне речи: деκлинација, парадигма, именичка флексија, именичке врсте, алтернацијски условљени параметри, промена именица.

Деκлинација је скуп облика снабдевених афиксима неке именице, заменице, или придева којима се исказују граматичке, синтаксичке функције или просторно-временске функције неке именичке синтагме. Деκлинација је систем или парадигма именичких, заменичких и придевских облика. Деκлинација обухвата један променљиви број афиксираних облика, односно падежа. Тако у санскриту постоји осам падежа, у старогрчком пет, а у латинском шест или седам. Број деκлинација такође варира сходно врстама именских речи, које су дефинисане према различитим падежним наставцима.¹ Латински има

¹ Падежи могу имати више значења, као што у српском генитив има партитивна, посесивна и друга, или парадигма може имати више падежа, као што фински има номинатив, генитив, акузатив, инезив, елатив, илатив, адесив, аблатив, алатив, есив, партитив, транслатив, абесив, инструктив, комитатив.

пет деклинација. Овако Жан Дибоа и коаутори дефинишу деклинацију у Ларусовом лингвистичком речнику (Дибоа, 1973).

Основно питање које говорник страног језика упућује онима који предају граматику српског као страног језика је колико, заправо, наш језик има деклинација, односно парадигми. Ово питање подразумева колико морфолошких парадигми садрже деклинације именица мушког, женског или средњег рода. Ово питање са којим се сусрећемо у настави српског као страног језика, у глотодидактици српског језика, јесте од великог значаја за опис наше морфологије и за креирање граматика и других докумената, као што је Праг знања за употребу у настави српског као страног језика. Може имати и велики значај за развој дидактике српског као матерњег језика. Утврђивање оптималног броја парадигми у оквиру деклинације има значај за увођење говорника страног језика у наш језички систем, као и за поступност у излагању граматичког материјала. Тако можемо добити преглед српских именичких парадигми супстантивне промене који би имао за циљ да на репрезентативном делу именичке парадигматике да такав начин дескрипције типова именичких парадигми који ће бити много прегледнији и информативнији.

На једном репрезентативном узорку радова и граматика наших и страних лингвиста, покушаћемо да видимо шта су критеријуми, а шта параметри који одређују број парадигми промена именица. Пре свега, задржаћемо се на најразуђенијој деклинацији, а то је деклинација именица мушког рода, чији број парадигми варира од неколико или чак само једне до двоцифреног. Хијерархија параметара и критеријума такође је од великог значаја јер само правилно уређен хијерархијски ред води лакшем усвајању падежног система од стране страног говорника, а чини и глотодидактику дедуктивно уређеном. Прегледаћемо шест наших и две стране граматике од којих је једна недавно објављена, а друга, иако већ старија, и даље служи као полазиште многим студентима у савладавању нашег језика:

Еугенија Барић и др., *Приручна грамаџика хрвајскоја књижевної језика*, Загреб, 1979.

Павле Ивић, „Систем падежних наставака именица у српскохрватском књижевном језику“, *О језику некадашњем и садашњем*, Београд, 1990.

Иван Клајн, *Грамаџика српској језика*, Београд, 2005.

Томо Маретић, *Грамаџика хрвајскоја или српскоја књижевної језика*, Загреб, 1963.

Antoine Meillet et Andre Vaillant, *Grammaire de la langue serbo-croate*, Paris, 1952.

Павица Мразовић и Зора Вукадиновић, *Грамаџика српскохрватског језика за странце*, Београд, 1990.

Михаило Стевановић, *Савремени српскохрватски језик I*, Београд, 1981.

Lilla Hammond, *Serbian An Essential Grammar*, London, New York, 2005.

Број основних дефлекција у нашим граматицима није увек исти.

За именице мушког рода Томо Маретић (Маретић, 1963) у својој граматици узима четири типа: *јелен, орач, Марко, Милоје*. За њих каже: „првој и трећој основа се свршује на непалатални, а другој и четвртој на палатални и отуд долази разлика у неким облицима. К томе прве двије ријечи немају наставка у номинативу сингулара, а друге двије имају“. Тако он даје само четири парадигме за именице мушког рода у својој граматици.

Михаило Стевановић (Стевановић, 1981) сматра да је сасвим оправдано особине промена именица прегледати по родовима, као што су их прегледали наши граматици: „Но узевши именицу мушког рода *Никола*, и именицу женског рода *кокош* видимо да се прва слаже са именицом женског рода *сестра*, а да друга има све наставке различите од оних именица женског рода које у номинативу јединице имају наставак *-а*. Именице средњег рода као што су *шеле* и *йоље* у већини косих падежа имају различите наставке, с тим што *йоље* у већем броју падежа има наставке као и најбројније именице мушког рода“. Тако овај аутор утврђује четири именичке врсте.

Наша најобимније грамика српскохрватског језика за странце ауторки Мразовић и Вукадиновић (Мразовић и Вукадиновић, 1990) разликује само три врсте именица према наставку за генитив. И у најновијој граматици српског језика за странце Иван Клајн (Клајн, 2005) узима ове три врсте које назива дефлекцијама. Приручна грамика хрватског књижевног језика експлицитно их назива врста *а*, врста *е* и врста *и*.

Маретић даје парадигме горепоменуте четири именице, а сва одступања, неправилности, фонетске алтернације, морфофонолошке промене коментарише по падежима дајући их само тамо где се јављају.

Михаило Стевановић даје три парадигме прве именичке врсте *јелен, коло и мего*. У наставку излаже парадигме мушких антропонима, али непотпуне, а у посебном одељку (број 176, стр. 206) осврће се на именице страног порекла. *Приручна грамаџика хрватској књижевној језика* (Барић и др, 1979) даје далеко више парадигми, које се називају узорцима: *извор; нокаџ; оџочанин; војник, бубреџ, џрбух; чворак; џањ, ражањ; сџриц, клинац; џосјейџилац; џејео; уџао; човек; Данило, Хрвоје; бифе; жири, рашчуџанко, корзо; јун, јули*; а за средњи род: *кољено, једро, дрво, око, ухо, чудеса, џоље, сунце, уже, звонце, раме, џодне*. Тако ова група аутора у оквиру само једне именичке врсте разликује тридесет и пет деклинација.

Граматица Мразовић-Вукадиновић даје пет парадигми за именице мушког рода: *јелен, џријаџељ, извор, саџ (саџови), крај*, а затим даје гласовне промене код појединих именица. Како код неких именица гласовне промене у оквиру једне парадигме мултипликују изузетке, тако ауторке додају парадигме: *чиџалац, анђео, вео, врабац, сџарац, заџаџак, оџац*. Посебно се дају парадигме за стране именице: *жири, инџервју, кино, финале, бајацо*. За именице средњег рода ауторке издвајају још седам парадигми: *село, џоље, име, дуџме, џодне, вече, око и ухо*.

Сажимајући разне наше ауторе, а пре свега, ослањајући се на парадигме *Приручне грамаџике*, Лила Хамонд (Хамонд, 2005) у својој граматици српског језика коју је објавила код Рутлеца даје дванаест парадигми за именице мушког и средњег рода: *војник, џрозор, љубиџељ, џањ, село, џоље, орао, инџервју, ловац, жири, име, дуџме*.

Као и Томо Маретић, и Иван Клајн наводи две основне опозиције за разликовање именица мушког рода: живо-неживо и палатални-непалатални консонант на који се завршава именица, па тако приказује четири парадигме именица мушког рода: *докџор, џријаџељ, завод, чекић*, само за једину, а парадигму именице *сџан* за именице које имају продужену множину. За именице средњег рода наводи се пак шест парадигми: *село, џоље, око, ухо, име, уже*.

Класе промена именица као и врсте речи треба да буду кохерентне. Али, да не бисмо успостављали на стотине класа, морамо допустити у свакој неке неправилне облике. Управо због таквих неправилности у језику класе промена речи и врста речи нису тако хомогене као што теорија подразумева. Свака класа има одређено језгро оних речи које се у граматичком погледу понашају идентично. На

граничном подручју класе наилазимо на већи број неправилних речи и промена. Стога можемо поставити питање да ли постоји градијенција у врстама именичких промена.

Именице мушког рода се завршавају на консонант у већини случајева, мада је велики број и оних које се могу завршити било којим вокалом. Тако се вокалом *a* завршавају: *Никола, њурисџа, судија*; вокалом *e*: *Поаџе, кафе*; вокалом *и*: *џакси, жири*; вокалом *o*: *џосао, меџро, Токио, Борго, Марко* и вокалом *у*: *шоу, какагу, џуру и инџервју*. Именице мушког рода имају падежне наставке у генитиву на *-а*, осим оних који у генитиву могу имати наставак *-ја*, и оних које имају наставак *-оца*, и наравно оних које имају наставак *-е*, јер се деклинирају по парадигми треће Стевановићеве врсте. Свуда се у граматикама издвајају парадигме именица средњег рода *око* и *ухо*, а то пре свега због њихових наставака у множини, као и због промене рода у множини. Ово указује да се води рачуна не само о промени наставака код ових именица у множини, него и о промени конгруентног атрибута, а то је једна од најважнијих веза у формирању реченице нашег језика. Морамо приметити да се врло ретко дају издвојене парадигме именице *геџе*, која такође има у суплетивној множини промену граматичког рода иако је фреквентност неупоредиво већа. С обзиром на значај конгруенције, можемо пре свега раздвојити именице мушког и средњег рода. По нама, акузатив, најзначајнији коси падеж у глотодидактици, због своје функције, у приказивању парадигме једнине мушког рода можемо применити критеријум *живо-неживо*. Погледајмо како овај битан семантички критеријум користе аутори у формирању морфолошких парадигми именица мушког рода у следећој табели.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
-	-	-	+	+	-	+	-

Треба раздвојити промене именица у једнини и множини, јер опозиције *живо-неживо*, али и параметар условљен алтернацијом вокала код палаталног или непалаталног консонанта, немају значаја за наставке у множини, изузев уколико именица није једносложна. С друге стране, опозиција палатални-непалатални консонант није узрок најбитније фонетске алтернације, јер се јавља само у вокативу и инструменталу једнине, а непостојано *a* се појављује у свим косим

падежима, или бар у већини њих. Стога код увођења критеријума за поделу дефлекција на морфолошке парадигме ова фонетска алтернација даје критеријум од вишег значаја него претходна.

Промена задњонепчаних сугласника путем палатализације у вокативу једнине и сибиларизације у множини од већег је значаја за парадигму множине. Вокатив немају баш све именице српског језика, пре свега оне из категорије *неживо*, а и многе из категорије *живо* имају вокатив условно само у неким стратумима језика. Именице које се завршавају задњонепчаним консонантима не могу бити примери за парадигму свих именица мушког рода које се завршавају консонантом (тип *војник*).

Поред великог броја једносложних именица мушког рода које имају проширену множину, постоје и оне које имају сужену множину, заправо проширену основу једнине. И ове две парадигме су битне за опис множине. Једначење сугласника по звучности је фонетска алтернација која је универзална у језику, па и у нашем, с тим што је у већини случајева у нашем језику и забележена, а често се јавља у комбинацији са непостојаним *a*. Стога су парадигме именица *сѝранац* и *долазак* значајније од других и са парадигмама именица као што су *ѝрофесор* и *ѝрозор* требало би да сачињавају основну или прву тетраду парадигме дефлекције мушког рода.

Меје и Вајан (1952) полазе од три рода именица у српском језику, за које тврде како су широко уједињени са флексијом. У великом броју случајева је, по њима, репартиција дефлекција према роду. Говоре о јединству дефлекционог система именица мушког и средњег рода и о постојању две дефлекције именица женског рода, не осврћући се посебно на дефлекцију именица средњег рода коју наша традиционална граматика назива *II Сѝевановићевом врѝиом*. У својој граматичкој дају парадигме именица као што су *дан* и *сѝвар*, *јелен*; *село*, *ѝоље*; *жена*. Посебно указују на различите дефлекције именица *мисао* и *смисао*, а у оквиру тезе да се дефлекције разликују према роду.

Павле Ивић (1990) своје истраживање усмерава ка рационалнијем опису српске дефлекције него што је то учињено у традиционалним граматикама. Да би свео број дефлекционих типова на разуман минимум, он описује повезаност међу појавама у парадигми као последице одређених услова. Полази од немаркираних наставака сваког дефлекционог типа, а одступања приказује правилима која

описују модификацију дате основе парадигме под одређеним условима. Већ на почетку изузима из разматрања особености које су карактеристичне за поједине лексеме (*бресква, дан, њогне, вече, доба, маји, кћи, дрво, јуни, јули, синак*) и наравно именице и антропониме страног порекла који су у нашем језику непроменљиви. Овој групи, коју можемо назвати неправилним именицама, додају се и именице *pluralia tantum* и *singularia tantum*, као и разноврсни суплетивизми и поименичени придеви.

Премда традиционалне граматике говоре о три, четири или пет деклинација именичких врста, он их своди на две, имајући у виду да је однос именица мушког и оних именица женског рода које су у нашој традиционалној граматичкој познате као *IV Стјевановићева врста*, аутоматски одређен њиховим граматичким родом. Тако добијамо две врсте именица, где у прву спадају именице сва три рода које се у номинативу једнине не завршавају на кратко *-a*, а у другу именице женског и мушког рода са кратким *-a* у номинативу једнине. Али та прва именичка врста има велики број подгрупа или класа (*џрозор, жири, њосао, Марко, ауњо, село, њиле, време, стјвар*). Касније се оне деле на парадигме условљене фонетским променама које се јављају у вокативу и инструменталу једнине, као и променама које се јављају у номинативу и генитиву множине.

Друга врста има само две поткласе (*свила и Стјаниша*). Сва одступања од немаркираних парадигми су тројакe природе. Јављају се због (1) правила чије је деловање аутоматски одређено родом именице; (2) значења или због творбене структуре; (3) припадности категорији позајмљеница; (4) гласа у лику или је реч о изузетцима који се тичу малих, затворених група. Те групе слободно можемо назвати неправилним променама, а могу бити образоване и због недоследности унутар већих скупова именица. Особинама сазнаје и практичне корисности, Ивић образлаже свођење типова именичких промена на свега два. Мањи је број парадигми које треба савладати, а разлике између тобоже битно различитих парадигми могу се приказати једноставним правилима.

У потпуно филолошком и лингвистичком приступу настави српског као страног језика овакав поступак би у нашој глотодидактици могао наћи своје место, али уз врло пажљиво „дозирање“ лексички материјал који би следио поступност увођења свих правила, описа промена и изузетака у овако широко схваћеним морфолошким парадигмама.

Сви досадашњи описи именичких врста полазе од две различите премисе. Једни теже свођењу броја различитих парадигми на најмању могућу меру, а други исцрпно описују и рашчлањују парадигме описујући све могуће варијације. О потреби оваквог описа система дефлекција говори и Душко Витас (1997). Он све класе дели на елементарне и сложене **МОРФОГРАФЕМСКЕ КЛАСЕ**, а у циљу изградње лексикона намењеног аутоматској обради текста која захтева апсолутну прецизност описа датог језика, што није уобичајено за прилазе који не воде рачуна о оваквој обради језичких података. У својој дисертацији (Витас 1993) о математичким моделима морфологије нашег језика он наводи 18 параметара за опис морфолошке условљености облика именице: дефлекција (три врсте), род, аниматност, постојање једнине, постојање множине, промена рода при преласку из једнине у множину, дефлекција у множини, продужена једнина, продужена множина, избор инфикса, једнакосложност, облик инфикса (10 врста), атипичност наставка у вокативу једнине, атипичност наставка у инструменталу једнине, генитив множине, променљивост, атипичан наставак у номинативу једнине. Описујући неке типичне случајеве именичке флексије, он наводи више од 60 исхода различитих вредности, низа ових морфолошких параметара. У опису класа именичких флективних парадигми наводи 87 класа, од којих многе имају више од два подтипа и још неколико посебних случајева.

Алтернацијски условљени параметри чине најзначајније критеријуме поделе именица мушког рода на типове морфолошких парадигми. Те алтернације се могу јавити самостално или могу бити удружене по две или три. Погледајмо сада које алтернацијске параметре користе поједини аутори, односно на основу којих параметара издвајају одређене типове морфолошких парадигми. Почећемо прегледом парадигми за промену именица у једнини. У свим прегледаним граматицама и радовима јављају се именице код којих не долази до промена условљених фонетским алтернацијама.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
+	+	+	+	+	+	+	+

Неки аутори посебно издвајају морфолошку парадигму условљену алтернацијама палатализације и сибиларизације.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
+	-	+	-	-	+	+	-

У невеликом броју граматика јавља се морфолошка парадигма условљена САМО алтернацијом непостојано *a*.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
-	-	+	-	+	-	+	-

Ниједан од поменутих аутора не даје морфолошку парадигму условљену комбинацијом две алтернације непостојаног *a* и једначења по звучности (тип *йредак:йрейка*).

Само два аутора издвајају морфолошку парадигму у којој долази до комбинације фонетских алтернација палатализације и непостојаног *a*.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
-	-	+	-	+	-	-	-

У морфолошкој парадигми могу се јавити и три удружене алтернације као што су палатализација, непостојано *a* и губљење сугласника, али ову парадигму издваја само једна граматика (Мразовић и Вукадиновић, 1990).

Мали број аутора издваја парадигме условљене једном фонетском алтернацијом. Погледајмо најпре који међу њима као посебан параметар наглашавају алтернацију једначење сугласника по звучности.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
-	-	-	-	+	-	-	-

Само две прегледане граматике издвајају парадигму условљену само алтернацијом *л/о*: Мразовић и Вукадиновић, 1990; и Барић, 1979.

Горепоменуте алтернације су удружене у морфолошкој парадигми именица типа *лгедалац*.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
-	-	+	-	+	-	-	-

У српском језику се све више појављују и именице страног порекла које се прилагођавају искључиво деклинационом систему име-

ница мушког рода. Такве су, на пример, именице *ѿакси* или *ѿири*. Њихове парадигме представљају три аутора.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
–	–	+	–	+	–	+	–

Далеко је већи број аутора који као основни критеријум у раздвајању морфолошких парадигми именица мушког рода користи палаталност односно непалаталност финалног консонанта.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
+	–	+	+	+	–	+	–

Погледајмо сада како се аутори односе према алтернацијама као параметрима за поделу морфолошких парадигми именица мушког рода у множини. Најчешће се узима проширена основа множине.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
–	–	+	+	+	–	+	–

Ниједан од аутора не комбинује овај параметар са параметром условљеним алтернацијом непостојано *a*.

Истраживање показује да такође ниједан од аутора не издваја морфолошку парадигму именица мушког рода условљену алтернацијом *л/о* са проширеном основом у множини (*во: вола: волови*).

Са друге стране неколико аутора издваја парадигму која је условљена удурженим алтернацијама *л/о* и непостојано *a*, а има проширену основу у множини.

МАРЕТИЋ	СТЕВАНОВИЋ	ПРИРУЧНА Г.	КЛАЈН	МРАЗОВИЋ	МЕЈЕ	ХАМОНД	ИВИЋ
–	–	+	–	+	–	+	–

И на крају наведимо да само аутори *Приручне ѿрамаѿишке* издвајају парадигме множине које имају сужену основу (*ѿрађанин: ѿрађани*).

У методици наставе српског као страног језика утврђивање броја парадигми именичке деклинације, односно презентација флексије именица нашег језика страним студентима налази се између две супротстављене типологије (Ивићеве и Витасове). У почетној фази усвајања граматичког система, у курсевима нивоа А1 или А2, интензивна дескрипција је ближа могућностима студента са становишта науке о усвајању страног језика. С друге стране, како усвајање

одмиче, тако се и број инкорпорираних правила у минимални број именичких врста повећава. Редослед увођења падежа је веома битан. Тако у случају да је први коси падеж који се уводи акузатив, онда је и први параметар који се уводи аниматност, а ако почињемо са генитивом, онда је тип деклинације онај параметар којим започињемо.

Најбитнији критеријум за поделу деклинације на типове морфолошких парадигми је поступност од једноставних (параметри условљени само једном алтернацијом) ка сложенијима (параметри условљени удруженим алтернацијама). Из приказаних табела се види да се аутори не држе увек доследно овог критеријума и да се често приказује тип парадигме који је издвојен параметром условљеним удруженим алтернацијама, а да ниједан тип парадигме са појединачним (самосталним) алтернацијама није дат. Док је редослед одабира критеријума за поделу деклинације именица мушког рода по семантичкој основи (природан или граматички род; аниматност; стварно постојање или одсуство вокатива) ствар појединачних глотодидактичких приступа или метода у настави српског као страног језика, редослед увођења страног студента у типове парадигми подељених по параметрима условљеним алтернацијама мора бити изузетно стриктан, одређен логичким односом ако – онда. Ако се даје издвојен тип парадигме са параметром удружених алтернација, онда њему морају претходити типови парадигми са појединачним алтернацијама.

Праг знања, који одговара курсевима нивоа Б1 и Б2, мора садржати екстензивнију дескрипцију именичке флексије са више од три или четири издвојена типа морфолошких парадигми. Напоменимо и да граматике српског као страног језика, *Праі знања* и друге врсте приручника морају да издвоје тзв. неправилне именице или неправилне промене, било да је реч о изузецима везаним за мале, затворене групе именица, било да је реч о недоследностима унутар већих скупова именица удружених са колебањима која се јављају у материјалима. Тако јасно издвојене промене посебних лексема не бисмо третирали као деклинације или врсте именичких промена (типове парадигми), иако би целе морале бити дате у оквиру описа парадигми ових затворених група именица. Фреквенцијски речници и речници лексичких минимума српског језика овде могу бити добри показатељи за увођење, односно неувођење нових типова морфолошких парадигми, али и за правилан одабир примера којима се неки флексијски тип илуструје, што није увек случај у граматицима српског као страног језика.

Литература

- Барић, Е. и др (1979). *Приручна грамаџика хрвајскоја књижевној језика*. Загреб, 66-100.
- Витас, Д. (1993). *Маџемаџички модел морфологије српскохрвајској језика (именска флексија)*, Београд, необјављена докторска дисертација.
- Витас, Д. (1997). „О елементарној морфографемској класи“, *Научни сасџанак славистиа у Вукове дане 27/2*, 195-205.
- Dubois, J. (1973). *Larousse dictionnaire de linguistique*, Paris.
- Ивић, П. (1990). „Систем падежних наставака именица у српскохрватском књижевном језику“, *О језику некадашњем и садашњем*, 286-309.
- Клајн, И. (2005). *Грамаџика српској језика*, Београд.
- Маретић, Т. (1963) *Грамаџика хрвајскоја или српскоја књижевној језика*. Загреб.
- Meillet, A. et Vaillant, A. (1952). *Grammaire de la langue serbo-croate*. Paris.
- Мразовић, П. и Вукадиновић, З. (1990). *Грамаџика српскохрвајској језика за сџранце*, Београд.
- Стевановић, М. (1981). *Савремени српскохрвајски језик 1*. Београд.
- Hammond, L. (2005). *Serbian An Essential Grammar*. London, New York.

Nebojša Marinković

DECLENSIONS AND MORPHOLOGICAL PARADIGMS IN SERBIAN LANGUAGE

Summary: The paper is reviewing some basic facts in Serbian grammar useful both for native speakers as well for foreign speakers. The focus is on the number of flexional types or declensions and morphological paradigms proposed by essential grammars of Serbian language. From the point of view of the acquisition of Serbian as a second language the issue that is discussed in the paper is the optimal number of parameters and declensions in the presentation of the system of nominal flexions to the foreign students.

Key words: declension, paradigm, nominal flexion, types of nouns, parameters defined by phonetical alternations.